

Petre Gheorghiu

Există actori a căror intrare în scenă provoacă un soi de virtute magnetică; raporturile se desfac și se refac în funcție de ei, atenția se concentrează asupra lor; dacă fac film, senzația e că „sparg ecranul”. Petrică Gheorghiu nu e dintre aceștia: se poate întâmpla să șadă o vreme într-un colț, nebăgat în seamă, și abia într-un târziu spectatorul să sesizeze — dacă sesizează — discreta dar adâncă înfrurire a prezenței sale.

Silueta de june-prim s-a cam rotunjit, mișcările au dobândit masivitatea lentă a maturității: Petrică Gheorghiu împlinește 25 de ani de teatru (a debutat la Iași, în 1950). Privirea, însă, adânc-verde, străbătută de undele surisului, ștângărească, ori, câteodată, incredibil de sfielnică, îi desconspiră adevărata vîrstă sufletească. Alții, de seama lui, și-au cheltuit capitalul de tinerețe și trăiesc din dobinzi: experiență, rutină... El — în-ortocheate sînt căile talentului! — a ajuns la comoară mai tîrziu, însă nu riscă s-o vadă epuizîndu-se. (Mărturisire smulsă cu cleștele, vorbă cu vorbă: „La început nu mă simțeam bine pe scenă, răsufлам ușurat cînd cădea cortina, eram bucuros dacă se suspenda un spectacol; cu timpul am descoperit liniștea, plăcerea. Abia acum știu ce înseamnă să fii fericit în spectacol, să joci așa cum trăiești, și să vrei să nu se mai termine.”)

Marile spectacole de la „Bulandra” sînt de neînchipuit fără Petrică Gheorghiu. „Fișa” lui de lucru ar acoperi, probabil, aproape tot spațiul acestei pagini. A jucat în *Azilul de noapte* și în *Omul care aduce ploaie*, în *Sfînta Ioana* și în *Clipe de viață*, în *Un tramvai numit dorință* și în *Livada cu vișini*, în *Play Strindberg* și în *A 12-a noapte*. Nimeni nu știe, ca el, să lege în firea unui personaj delicatețea simțirii și grosolănia purtării, să sugereze secretele slăbiciunii ale bărbatului a cărui forță de buldozer în acțiune se întimidează în fața gingașiei, a fragilității.

Dar, mai ales, e prin excelență actorul care simte fibra autohtonă a personajului; de aceea, a și jucat în foarte multe piese românești. Eroi ai istoriei (în *Luceafărul* de Delavrancea, în *Horia* de M. Davidoglu, în *Viteazul* de Paul Anghel) și oameni ai timpului nostru (de la *Recolta de aur* de A. Baranga, *Intoarcerea* de M. Beniuc, *Explozia întrînzată* de Paul Everac, pînă la Piteșele cele mai noi — *Puterea și Adevărul*, de Titeșu Popovici și *Într-o singură scară*, de Iosif Naghiu). În spectacolul lui Liviu Ciulei cu *Scrisoarea pierdută* a fost un Trahanacheștilp al societății, „uns cu toate alifile”, politician versat și amic abil, văzîndu-și blajin

de propriile interese. La Teatrul Național, în *Să nu-ți faci prăvălie cu scară* de Eugen Barbu, a intuit, dimpotrivă, obtuzitatea și răutatea vicleană a stringătorului de averi de la periferia bucureșteană.

Poate că rolurile în care se exprimă cel mai exact natura profundă a personalității sale sînt, printr-o coincidență, ultimele două: Pavel Stoian, comunist integru care, muncind și avînd puterea, greșește (*Puterea și Adevărul*), și Marcu Onofrei, savant onest și om de caracter, trăind cu modestie și pînă la capăt potrivit principiilor morale la care aderase în tinerețe — statornicia, devotamentul, generozitatea (*Într-o singură scară*). Sînt personaje care vorbesc relativ puțin, dar receptează enorm, și a căror mișcare lăuntrică răspunde lumii înconjurătoare, cu rupturile ei brutale și cu transformările ei imperceptibile; Petrică Gheorghiu vine spre ele cu un infailibil simț al adevărului și cu un neclintit bun-simț. Sobru, ponderat, atent la nuanțe, el deține întotdeauna mai mult decît exteriorizează; personajele lui sînt dintre puținele care nu ezită să-și asume contradicția cu care le-a investit dramaturgul și s-o trăiască sincer și deplin.